

Infrastrukturdepartementet

i.remissvar@regeringskansliet.se

i.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2022-10-31

Remissyttrande; Arlanda flygplats - en plan för framtiden (Ds 2022:11) (Ert diarienummer I2022/01350)

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 5 980 medlemsföretag med runt 8 550 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, museer samt turist- och eventföretag runt om i hela landet. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har tagit del av rapporten ”*Arlanda flygplats – en plan för framtiden (Ds 2022:11)*” och önskar framföra följande.

YTTRANDE

Svensk besöksnäring

Besöksnäringen utgör en viktig näring som präglats av en stark tillväxt under de senaste 20 åren och som idag sysselsätter närmare 200.000 personer. Under denna period har jobbtillväxten inom besöksnäringen varit tre gånger starkare än på övriga arbetsmarknaden. Näringen är Sveriges mest effektiva jobb- och integrationsmotor då en tredjedel av alla anställda i branschen är under 26 år och mer än fyra av tio är utrikesfödda. Med rätt förutsättningar kan besöksnäringen skapa fler jobb, ökade skatteintäkter och bidra till ett minskat utanförskap runt om i hela landet.

Coronapandemin och dess effekter i form av införandet av omfattande restriktioner har påverkat utvecklingen i en negativ riktning då besöksnäringen hör till en av de sektorer i samhället som drabbades allra hårdast.

Visitans synpunkter på förslagen

Besöksnäringen utgör en starkt växande näring som bygger på möten mellan människor. Upplevelser och möten utgör själva kärnan i våra medlemmars verksamhet som är belägna runt om i hela landet, såväl i storstäder som på landsbygden. För att dessa möten ska bli av krävs att människor kan förflytta sig på ett hållbart och effektivt sätt med en hög grad av tillgänglighet.

Visita tillstyrker därmed utredningens förslag om att utveckla, modernisera och stärka Arlanda flygplats konkurrenskraft för att säkra en god tillgänglighet till och inom Sverige.

Vi delar utredarens åsikt att *”både Sverige som helhet och Stockholmsregionen är beroende av väl fungerande internationella relationer, en god internationell tillgänglighet”* samt att *”flyget spelar en viktig roll genom snabba transporter som överbryggar långa fysiska avstånd och bidrar därigenom till nationell och internationell tillgång”*. Arlanda är, som utredningen också framhåller, ett viktigt nav i transportsystemet för såväl turism som affärsresande som är viktigt för svensk besöksnäring.

Besöksnäringen och turismens behov av flyget

Besöksnäringen utgör en av Sveriges basnäringar och var innan pandemin den snabbast växande näringen med ett exportvärde som mer än tredubblats sedan år 2000. Goda flygförbindelser till Sverige i allmänhet och till Arlanda i synnerhet, utgör är en viktig förutsättning för detta.

Sverige är ett relativt glest befolkat och avlångt land beläget i norra Europa. Flyget är därför ett trafikslag med avgörande betydelse för den svenska besöksnäringen och vår möjlighet att attrahera internationell turism. Arlanda flygplats utgör den viktigaste noden för inkommande turism via internationellt flyg från hela världen. Enligt en rapport som tagits fram på uppdrag av Tillväxtverket kan ungefär 60 procent av de utländska gästnätterna tillskrivas flyget. I samma rapport nämns även att luftburna turister uppskattas bidra till 100 000 arbetstillfällen i Sverige¹. För många av dessa turister utgör Arlanda porten in i Sverige.

Arlandas betydelse för internationell turism och växande besöksnäring

Arlanda flygplats har med sina 26 miljoner passagerare per år² (det senaste helåret utan pandemipåverkan) en klart dominerade ställning i det svenska flygplatssystemet. Det är

¹ ”Flygets roll för besöksnäring och miljö i Sverige”, Copenhagen Economics, 2019

² Swedavia, jämförelseår 2019

centralt att Arlanda är sammanknuten med god infrastruktur och övriga transportslag för att möjliggöra för besökare att effektivt resa in till Sverige och vidare mellan olika destinationer och besöksmål. Med effektiva transporter och sammankopplade noder kan turismnäringens konkurrenskraft stärkas.

Arlanda bör ha en hög ambition när det gäller antalet internationella direktlinjer för att säkerställa sin ställning som nav för flygtrafiken och möjliggörare för fler internationella resor. Ett aktivt arbete för att attrahera fler internationella linjer och på så sätt öka inresandet till Sverige är av betydelse för besöksnäringen utveckling runt om i hela Sverige.

Det behövs effektivare gränskontroller som underlättar passagerarflöden på Arlanda flygplats och därmed stärker dess konkurrenskraft. Visita anser att det är önskvärt att det i likhet med andra europeiska storflygplatser införs automatiska passkontroller även på Arlanda för effektivare flöden.

Arlanda utgör idag en av flera flygplatser inom Stockholmsregionen. Det behöver säkerställas att Arlanda har kapacitet att möta framtida resbehov och överflyttning av trafik från Bromma flygplats om, alternativt när, det blir aktuellt. Bromma flygplats fyller idag en viktig funktion och kan göra så under den tid som Arlanda behöver utvecklas för att bättre möta framtidens behov av resande.

Arlandas värdskap för en attraktiv helhetsupplevelse av Sverige som turistmål

Med målgruppen besökare i åtanke blir värdskapet på Arlanda oerhört viktigt. Det är här internationella besökare får sitt första möte med Sverige och det svenska värdskapet. Men det är också många gånger här nationella besökares intryck av Stockholm skapas. Att verka för ett gott värdskap och en attraktiv helhetsupplevelse är därför en viktig del i den framtida planeringen av Arlanda. Sverige behöver inte bara utveckla en effektiv flygplats utan även en attraktiv helhetsupplevelse för besökaren.

En Arlandaförhandling med berörda parter

Visita välkomnar förslaget om en Arlandaförhandling för ny infrastruktur, bättre kollektiva transporter, ökat bostadsbyggande och en större arbetsmarknad. Regeringens uppdrag till Trafikverket om att utreda landtransporter till och från Arlanda tillsammans med myndighetens tidigare redovisning till Arlandarådet bör kunna utgöra goda underlag för dialog mellan staten och berörda kommuner och regioner.

Fossilfritt flyg för en hållbar turism

Flyget kommer fortsatt att vara ytterst viktigt för svensk besöksnäring med tanke på vårt lands geografiska förutsättningar och beroende av internationell turism. Samtidigt

är det ett faktum att flyget står för en betydande och växande andel av utsläppen från våra samlade transporter. Visita vill understryka att transportsektorns klimatomställning utgör en central hållbarhetsfråga för besöksnäringen.

Det inomeuropeiska flyget ingår redan idag i EU handel med utsläppsrätter (EU ETS) vilket Visita välkomnar. Det utgör ett verktyg för att på ett kostnadseffektivt sätt kunna minska utsläppen från flyget inom hela EU och styra mot målet om ett klimatneutralt EU till 2050.

Sedan 1 juli 2021 är det obligatoriskt att blanda i bioflygbränsle i allt flygfotogen som tankar i Sverige. Dagens nivå ligger på runt 1% för att succesivt ökar till 30% vid 2030, vilket gör det till den mest ambitiösa reduktionsplikten i världen. Just nu pågår även förhandlingar om införandet av en reduktionsplikt för förnybart flygbränsle på EU-nivå (reFuel Aviation). Detta bränslebyte är en viktig nyckel för att nå ett mer hållbart flyg. Visita vill betona vikten av att nationella styrmedel harmoniseras med internationella, såsom exempelvis en kommande reduktionsplikt på EU-nivå, för att minska risken för snedvridande effekter, försvagad konkurrenskraft och minskad klimatnytta.

Visita står bakom att flyget ska kunna utvecklas i linje med klimatmålet 2045 och välkomnar förslaget om att tillsätta en ”Flygbränslekommission” som tar fram en plan för produktion och distribution av fossilfritt drivmedel för ett hållbart flyg. På sikt ser vi även växande möjligheter till en elektrifiering av flyget som kan bana vägen för en ny typ av hållbart resande tack vare fortsatt teknikutveckling och innovation inom transportområdet.

I sammanhanget önskar vi även betona betydelsen av internationellt samarbete och marknadsekonomiska verktyg för ett mer hållbart flyg där det globala styrmedlet ICAO:s Corsia utgör det kanske främsta exemplet.

Avslutningsvis

Visita står naturligtvis till Infrastrukturdepartementets förfogande för förtydligande och fortsatt dialog.

Jonas Siljhammar
VD

Marcus Morfeldt
Näringspolitisk expert